

#ca-acasa Feels like Home

“În mod curent, refuz să privesc arhitectura ca pe ceva care ar putea fi cuantificat, adică să aibă o valoare în sens propriu. Dar cred că putem vorbi despre valoarea arhitecturii în măsura în care aceasta este strâns legată de oameni, de indivizi. Dacă îi ajută să trăiască, să experimenteze viața, să se bucure și, în general, să se simtă umani. Aceasta este cea mai importantă valoare a arhitecturii. Să aibă vitalitate, în sensul în care să sprijine și să ajute viața oamenilor, în sensul cel mai larg.” (Toyo Ito) ¹ În citatul anterior, arhitectura este considerată ca una dintre manifestările supreme ale umanității, în egală măsură scenografie și rezultat al vieții și acțiunilor omenești. Este cadrul (artificial) de desfășurare a vieții, dar și produsul acesteia, aflat într-o continuă devenire și transformare. Valoarea sa umană se referă deci la capacitatea arhitecturii de a oglindi, în mod plastic, acest caracter dublu. Referindu-ne strict la arhitectura ultimelor două decenii, observăm că regăsirea unui caracter uman se înscrie în lista de deziderate la care arhitecții (împreună cu alți specialiști) contemporani tind în producția actuală de arhitectură și, în sens larg, în conturarea și structurarea mediului construit și locuit. Cu alte cuvinte, arhitectura contemporană tinde să fie *re*-pusă în slujba oamenilor.

În ceea ce privește raportarea la mediul construit citadin, unele dintre cele mai actuale preocupări profesionale sunt legate de urbanizarea accelerată, suprapopularea orașelor, segregarea socială și efectele acestora asupra calității lumii construite de om. Vechile precepte religioase, militare, politice, culturale de constituire și administrare a orașelor nu mai sunt de actualitate în societatea modernă, așa cum nu se mai poate discuta nici despre utopiile moderniste. Dezvoltările aparent haotice, stimulate de câștiguri financiare, tensionate de lipsa rezolvării necesităților reale ale unor populații în continuă creștere, distrag atenția de la semnificațiile arhitecturale, practica arhitecturală devenind astfel vulnerabilă în fața condiționărilor de moment.

Orașul are o dublă valență: este un mediu al arhitecturii, dar și un produs al acesteia. În acest mediu, fiecare obiect, dar și suma diferitelor obiecte, precum și felul în care sunt relaționate unele cu altele conferă valoare. Orașul nu este o simplă alăturare de obiecte auto-suficiente, indiferente la mediul înconjurător. Dimpotrivă, felul în care obiectele de arhitectură se relaționează unele cu celelalte, precum și cu alte elemente care alcătuiesc mediul urban, le poate conferi un plus de valoare. Mai mult, aceste obiecte alcătuiesc o lume artificială, cu și pentru oameni. Transformările societății și ale lumii edificate de om nu pot fi disociate. Cum spunea și Winston Churchill, “*ne modelăm clădirile, după care clădirile ne modelează pe noi*”².

Arhitectura este un act de cultură, cât timp nu se limitează doar la a construi (pericolul lumii moderne), ci își asumă rolul de artă și răspuns la necesitățile umane. Valoarea culturală a arhitecturii se referă atât la calitatea actului creator în sine, cât și la întreg procesul de imagineare și realizare a obiectelor arhitecturale. Valoarea nu poate exista decât în public, astfel, obiectul arhitectural capătă atributele valorii prin însăși expunerea lui în spațiul public, pe care, de altfel, îl și configurează. Valoarea culturală este, deci, principala distincție între

¹ *Interviu cu Toyo Ito*, în Igloo, nr. 154, București, 2014, p.18;

² CHURCHILL, Winston, intervenție în cadrul dezbaterii cu ocazia adunării Camerei Comunelor a Parlamentului Regatului Unit, octombrie 1943: <http://www.parliament.uk/about/living-heritage/building/palace/architecture/palacestructure/churchill/>;

obiectele arhitecturale și obiectele construite, adică între *arhitectură* și *a construi*, obstacol în calea reducerii meseriei de arhitect la o banală componentă a mecanismului economic global. Separarea dintre *public* și *privat* a stat la temelia apariției gândirii politice în antichitate. Astăzi, această separație ne apare foarte estompată, iar sfera politicii este înglobată în sfera economică, această mutație fiind posibilă de fapt printr-o acumulare de evenimente și de schimbări de mentalitate în decursul istoriei omenirii.

Prin intermediul apariției conceptului de societate, viața publică a fost invadată de viața privată și cu cât societatea devine mai importantă, cu atât domeniul public și ponderea acestuia în viața umană este mai redusă.

Odată cu acapararea domeniului public de către societate, acesta devine la rândul lui un obiect a cărui durabilitate se perimează. Nu mai este spațiul rezervat aspirației la nemurire, ci este la rândul său consumat. Intențiile individuale sunt suprimate în virtutea interesului colectiv, al societății. Astfel, este subminată însăși *acțiunea*, virtutea omului politic, una dintre condițiile umane fundamentale.

Aspirația spre nemurire a domeniul public este periclitată cu atât mai mult de industrializarea în masă, această nestăvilită trebuință de a realiza obiecte devenind un pericol nemijlocit al rememorării trecutului. Situația actuală, în care se discută din ce în ce mai aprig apartenența omului la viitor mai degrabă decât la prezent și aproape deloc la trecut, are drept efect perimarea vieții publice.

Masificarea și uniformizarea duc la pierderea sentimentului de identitate și la crearea unor obiecte construite incapabile de a genera emoții, stări specifice individului, subtilități, particularități. Toate aceste lucruri contribuie la instaurarea sentimentului de solitudine, indivizii retrăgându-se în propria intimitate pentru a se proteja de presiunile domeniului social. Domeniul public nu mai este domeniul acțiunii și al faptelor eroice, al evenimentelor, al individualității, al stabilității, al durabilității, ci rămâne al unei guvernări birocratice, adică al nimănui.

Orice tip de presiune declanșează, la un moment dat, o reacțiune. Astfel, se observa că spațiul public urban este astăzi scena a numeroase evenimente care se desfășoară într-un interval restrâns, în anumite locuri ale orașului: festivaluri de artă urbană, de gatit pe stradă, întâlniri între tineri sau mai puțin tineri, aniversări, spectacole în aer liber, concerte, street-performance etc. Cetățenii sunt din ce în ce mai atrași de a petrece timp în aceste spații/evenimente, prilej de socializare și interacțiune cu alții ca ei. Capacitatea acestor evenimente de a aduna locuitorii orașului este încă greu de estimat. Există o pulsație și o dinamică a spațiului urban în sensul lui cel mai larg, care atrage. Această concentrare, temporară, de energie este emanată în spațiul public construit. Se simte nevoia, umană, de a trăi momente de emoție, de intimitate chiar, în încercarea de a ne apropria orașul. Un oraș nelocuit nu poate avea suflet, dar nici locuitorii dezinteresați de soarta orașului "lor" nu pot face un oraș să trăiască. Locuitorii unui oraș contemporan nu sunt, neapărat, indivizi care s-au născut și au crescut acolo. Sunt și străini, originari din alt oraș sau din altă țară, care trebuie să se recunoască în peisajul urban, să se simtă confortabil, ca apoi să ofere ceva înapoi orașului, să se îngrijească de el, să participe activ la viața publică. Dacă ar fi să descriem un manifest pentru orașul secolului 21 acesta ar implica interacțiunea dintre oraș, arhitectura și locuitorii.

Senzatia ultima de "bine" se descrie prin sintagma devenita cliseu: "ma simt ca acasa". Si asta nu mai are nevoie de nicio explicatie in plus. Prin extrapolare, experienta urbana cea mai reusita este aceea care reuseste sa ii faca pe cei care o traiesc sa simta si sa spuna acelasi lucru "m-am simtit ca acasa". Pavilionul Romaniei la UIA Seoul 2017 propune exact acest lucru.

Testează sentimentul de a fi “acasă” într-un spațiu public, urban. Proiectul își propune să atragă atenția asupra importanței spațiului locuit în raport direct cu spațiile publice ale orașului său, altfel spus, sublinierea raportului dintre spațiul privat, intim, și domeniul public, societatea. Pe de altă parte, în cadrul concursului propus, avem definit un spațiu expozițional de 9 m² care, vrand nevrând, aminteste de suprafața unui dormitor uzual de o persoană – un univers personal în care fiecare dintre noi a revenit încărcat cu emoțiile de peste zi și în care ne-am putut reculege, la un moment dat.

Asadar, se propune un experiment: desenul dormitorului, ca prototip, se va multiplica în diverse spații publice ale orașului, cu vopsea fluorescentă biodegradabilă, transformând temporar spațiul în care se afla. Contemplarea spațiului și prezenta lui inedită în peisajul orașului, în locurile cele mai “surprinzătoare” are rolul de manifest menit să atragă atenția asupra necesității implicării fiecărui locuitor al orașului în problemele urbei. La nivel emoțional, în societatea globalizată în care trăim, orașul trebuie să declanșeze emoții, să fie îndrăgit de către cei care îl locuiesc. Să fie suma dorințelor, trăirilor individuale și prilej de declanșare a unor acțiuni comune.

În pavilion, experiența va fi recreată cu ajutorul proiecțiilor. Proiecția este reactivă, în sensul în care, fără vizitatori, imaginile sunt amestecate aleatoriu. De îndată ce un vizitator paseste în interiorul “camerei de dormit”, imaginile se încheagă într-un peisaj unitar – o secvență vie și coerentă de prezenta într-un spațiu public urban.

Valoarea nu poate fi produsă în izolare. Avem nevoie să împărtășim experiențe observate și tratate pentru ca procesul arhitectural contemporan să poată reveni la chemarea sa originală de aducere a abstractului în concret. Iar pavilionul României în cadrul UIA propune literalmente aducerea unui spațiu personal, abstract, în concretul discuțiilor despre profesia de arhitect.

#ca-acasa
Feels like Home

“The most important value for a human being is to live like a human. Therefore, the human value of architecture should translate into vitality” (Toyo Ito) in the previous quote architecture is considered to be one of the supreme manifestations of humanity, equality scenography and result of the human lives and human actions. It is the (artificial) framework of life, but also its product, found in a continuous becoming and transformation. So, the human value of architecture is about its capacity of reflecting, in a plastic way, this double character. If we talk strictly about the architecture of the last two decades, we can observe that retrieving of a human character joins the list of goals that contemporary architects (together with other specialists) tend towards in the current production of architecture and, in a larger sense, in the shaping and structuring the lived and built environment. In other words, the contemporary architecture aspires to be put back in the service of people.

Regarding the way we relate to the urban environment, ones of the most debated professional concerns are linked to the accelerated urbanization, overpopulation of the cities, social inequality and the effects of these issues on the quality of the artificial world built by individuals. The old precepts, whether religious, military, political or cultural of forming and administrating the cities are no longer instruments used by the modern society, and neither are the modernist utopias. The apparently chaotic developments, stimulated by financial benefits, pressured by the lack of solving real necessities of growing populations, are a distraction from the architectural meanings, in such a way that architects’ practice is becoming extremely vulnerable to today’s conditionings.

The city has a double characteristic: it is an architectural environment, but also a product of architecture. In this environment, each object, but also the sum of different objects, as well as the way they connect to one another, produces value. The city is not just a simple joining of self-sufficient objects, indifferent to the surrounding environment. On the contrary, the way in which architectural objects relate to each other, as well as with other elements that create the urban feeling, can offer them added value. Even more, these elements create an artificial world, with and for the inhabitants. The social transformations and the transformations of the world erected by individuals cannot be separated. Like Winston Churchill said, “we shape our buildings, thereafter they shape us”.

Architecture is an act of culture as long as it doesn’t resume only on building (the danger of the modern world), but assumes the role of art and answer to the human necessities. The cultural value of architecture relates on the quality of the creating act itself, as well as on the whole process of imagining and making of architectural products. Value can only exist in public, and so, the architectural object is conferred with the attributes of value by its very exposing in the public space - space that it also shapes. So, the cultural value is the main difference between architectural objects and built objects, that means between “architecture” and “to build”, obstruction in the path of reducing the architect’s profession to a simple piece of the global economic mechanism.

The separation of “public” and “private” stood at the foundation of the political thinking appearance. Today, this separation seems very faded, but the political sphere is embedded into the economic sphere, this mutation being possible actually by an accumulation of events and changes of mentality over the history of humanity.

The notion of society carries with it the invasion of the public life by the private life of individuals and as stronger the society gets the more the public domain and the accounts of it into the human life get more reduced.

Once the public domain got absorbed by the society, it also became an object whose persistence is perishing. It is no longer the reserved space for the aspiration towards immortality, but it gets consumed along with all the other things. The individual intentions are being suppressed by the virtue of the collective interest, of the society. Thereby, the very meaning of “action” is undermined, the virtue of the political human, one of the fundamental human conditions.

The massification and the uniformity lead to losing the sense of identity and to creating of built objects that are unable to generate emotions, feelings that are specific to individuals, subtlety, particularities. All these things concur to setting a feeling of isolation, the individuals being forced to retreat in their intimacy in order to protect themselves from the pressures of the social realm. In the public domain, the tension that rises from the collision of different types of private interests endangers the links to the past and, implicitly, with the future. The public domain is no longer the field of action and of heroic acts, events, individuality, stability, longevity, but instead it is trapped into being the domain of a bureaucratic governance, which actually means that it belongs to nobody.

Any type of pressure triggers, at some point, a reaction. Therefore, we can observe that the public space of today is a stage of numerous events that unfold in a very short period of time, in various locations around the city: urban art festivals, street food festivals, all kinds of gatherings, anniversaries, open air shows, concerts, street-performance, and so on. The urban people are becoming more attracted of the idea of spending time in this events/spaces, of socializing and interacting with other people. The capability of these events of gathering the inhabitants of the city is still hard to estimate. There is certainly a pulse and a dynamic of the urban space in the largest sense, that attracts. This temporary concentration of energies is streamed into the built public space. We can feel a human need of experiencing emotional moments, intimate moments even, in the tentative to appropriate the city. A deserted city, uninhabited, cannot have a soul, but neither can uninterested inhabitants make a city live. The people who live in a contemporary city are not necessarily people who were born and raised in that particular city. In today’s globalized world, cities are being inhabited by foreigners just as much: people who came from other cities or even from other countries, who need to recognize some familiarities within the urban space there are living in, to feel comfortable, and then to feel the need of offering something back to the city, to take care of it, to participate actively to the public life. A manifest for the 21st century city would imply interaction between city, architecture and inhabitants.

The common feeling of “well-being” is currently described by an expression that has become a cliché: “it feels like home”. And it certainly needs no further explanation. Consequently, the best urban experience is the one which makes the people that witness it say the same thing “it feels like being at home”. The Romanian Pavilion for the UIA Congress in Seoul 2017 proposes a similar approach. In the way that it tests the state of being “home” in a public, urban environment. The project intends to raise awareness on the importance of the inhabited space against the public areas of the city or, otherwise said, to enhance the relation between the private/intimate domain and the public, i.e. the society. On the other hand, given the conditions imposed by the competition, the available area for the pavilion is just 9 m² which, in turn, strongly reminds us about the regular size of an individual bedroom – a personal

universe towards which each of us returns daily, charged with all the emotions accumulated in the outside world and we manage somehow to sink in ourselves again.

Therefore, what we submit is an experiment: the drawing of the bedroom, used as a prototype, will be multiplied in different locations of the city, painted directly on the pavement, with fluorescent bio-degradable paint (or chalk), temporarily changing the environment where it is placed. Contemplating the space together with the existence of this unusual drawing in the urban scenery, in the least expected places, carries the role of a manifest that has the purpose of raising awareness about the need of everybody's involvement in the urban problems. Emotionally speaking, in the globalized society in which we are living in, the city needs to trigger emotions in order to become beloved by its people. The city needs to be the sum of the wishes, individual experiences, as well as impulse of unlocking common actions.

Inside the pavilion, the experience will be recreated with projections. The projection will be reactive: this means that without visitors inside the pavilion, the images will be mixed random, but as soon as a visitor steps inside the "bedroom", the images will coagulate in a unitary scene, a live and coherent sequence of being present in an urban space.

Value cannot be produced in isolation. We need to share experiences that are observed and lived in order for the contemporary architectural process to be able to fall back to its original calling of materializing the abstract. And the Romanian Pavilion at the UIA Seoul World Architects Congress proposes, literally, to do just that: to bring a personal space, an abstract space, in the middle of the actual debates about the architect profession.